

som ogsaa beskæftigede Offentligheden ved Landmandsbank-Katastrofen, nemlig dette, at det er de samme Folk, der sidder i Bestyrelsen for Banken og for de Selskaber, som laaner Penge af Banken. Her er det meget værre end i noget Forhold, der angik Landmandsbanken, idet 5—6—7 Medlemmer af Andelsbankens Bestyrelse ogsaa sidder i Mælkeeksportens Bestyrelse, og disse bevilgede altsaa Laan til sig selv. Det er sagt mig — og det er vist ikke urigtigt —, at man efterhaanden tvang eller i alt Fald lagde et stærkt Pres paa Direktionen for at faa udleveret Skillinger til sig selv, og man fik da ogsaa 14½ Mill. Kr. listet ud af Andelsbankens Kasse over i Mælkeeksportens Kasse. Vi maa have opklaret, hvilke Personer der har Ansvar for dette.

Endvidere maa vi have opklaret, hvilke Grunde der har bevæget Ministeriet Neergaard til med stor Risiko for hundrede Tusinde Sparere at dispensere fra Banklovens Bestemmelser, og hvorfor Banken i saa langt et Tidsrum som til 1. Juli 1925 blev fritaget for at opfylde Banklovens Bestemmelser. Dette synes jeg har særlig Interesse. Det var i Jannar 1924, Ministeriet Neergaard traf den Bestemmelse, at Bankloven ikke skulde gælde for Andelsbanken lige indtil 1. Juli 1925. Bestemmelsen gjaldt altsaa for mere end et Aar ud over det Tidspunkt, da Ministeriet kunde se sit eget Endeligt i Møde. Paa det Tidspunkt, i Januar 1924, var Ministeriet fuldstændig paa det rene med, at det sang paa sit sidste Vers og kun havde en Maaned eller et Par Maaneder tilbage at leve i — hvorfor traf Ministeriet da en Bestemmelse angaaende Andelsbanken, som havde Gyldighed til Juli 1925? Der maa være en bestemt Grund, hvorfor man har givet saa lang en Frist, hvorfor Andelsbanken i saa lang en Tid skulde være fritaget for alle de Forpligtelser, som andre Banker er underkastet. Det er i allerhøjeste Grad nødvendigt, at dette bliver opklaret, og at det samtidig bliver opklaret, hvilke grundige Undersøgelser Ministeriet foretog af Bankens Forhold, før det gav denne ulyksalige Dispensation.

Endvidere maa vi have opklaret, hvorledes den nye Bestyrelse med det ærede Medlem Hr. Rytter som Formand kunde fortælle Befolkningen, at naar der blev tegnet en ny Kapital paa 20 Mill. Kr., saa kunde Banken føres videre. Det er og bliver mig en Gaade, hvorledes det ærede Medlem med hele sit Syn paa Banken kunde gøre dette, thi naar jeg tager Hensyn til den Tale,

som det ærede Medlem holdt i Aarhus, maa jeg indrømme, at hans Syn paa Bankens Stilling var meget ædrueligt. Det ærede Medlem vidste, hvorledes det hele saa ud, han vidste, hvor mange Penge der var opsagt, hvor stort et Beløb Banken skulde udbetale — saa vidt jeg erindrer, skulde den udbetale en halv Snes Millioner Kroner i Overskud til Mejerierne, og en 5—6 Mill. Kr. var opsagt til Udbetaling, og endvidere havde Banken paa det Tidspunkt laant ca. 21, ja, vel næsten helt op til 29 Mill. Kr. hos Nationalbanken. Hvorledes kunde det ærede Medlem saa gaa ud i Landet og sige: Naar I tegner 20 Mill. Kr. ny Kapital, fører vi denne Bank videre? Det er og bliver en Gaade for alle, som beskæftiger sig med denne Sag, hvorledes det ærede Medlem kunde handle saaledes.

Det er dette Forhold, som det kommende Rigsdagsudvalg skal beskæftige sig med, og som det skal undersøge. Udvalgets anden Opgave bliver at følge de Genrejsningsbestræbelser, som udfoldes for at faa Banken genaabnet. Hvad det angaar, skal jeg fatte mig i stor Korthed. Naar vi undersøger Andelsbankens Stilling nu, vil vi se, at Banken før Lukningen havde tabt 10 Mill. Kr., som er afskrevet i tidligere Aar. Hvor stort et Tab Banken nu har lidt, er det jo vanskeligt at opgive ganske nøjagtigt, man da Amdsudvalget har tilstillet os en Skrivelse, hvori det opgør Tabet til 42 Mill. Kr., saa kan jeg sige, at dette Skøn vel i alt væsentligt falder sammen med det Skøn, som Likvidationskomiteen, eller i hvert Fald de fleste af dens Medlemmer, har over Bankens Tab. Men naar man hæfter sig ved dette Tab paa 42 Mill. Kr., er der hertil at føje, at 51 Mill. Kr. af Bankens Penge er anbragt i Engagementer, som slet ikke er undersøgt. Disse Penge er bundet i kooperative og Andels-Foretagender, og selv om jeg gaar ud fra, at den største Part er gode Foretagender, som vil betale, foreligger der ogsaa Tilfælde, hvor den solidariske Ansvarlighed neppe er konstateret overfor Banken ved Laan-givningen, saaledes at man ikke er helt garderet imod at lide Tab paa disse Engagementer. I hvert Fald regner man neppe forkert, naar man anslaar Tabet til at ligge imellem 40 og 50 Mill. Kr. Heroverfor har man saa Bankens Egenkapital, som er 15½ Mill. Kr., hvortil kommer Præferencikapitalens 8 Mill. Kr., altsaa i alt 23½ Mill. Kr. Tilbage bliver der, som man vil se, et Tab paa i hvert Fald en Snes Millioner Kroner, som vil falde paa Sparerne. Naar jeg nu ser paa de Meddelelser, vi